

toast te slaan, zeer ter bevordering van de spijsvertering der aanzittenden? Of komt het, omdat meer eenvoudige boertjes, die anders juist de aangewezen mannen voor het keurmeesterschap zouden zijn, voor de eer bedanken uit vrees voor het deftige diner?"

Zulke venijnige opmerkingen maken meer dan iets anders duidelijk welke afgrond er ook in 1895 nog gaapte tussen het nog steeds tamelijk elitaire DLG en de gewone boertjes. Bang zijn om een figuur te slaan bij het diner, waar zich in taal en gedragingen andere rituelen afspeelden dan aan tafel in de boerenkeuken! Zo simpel lag soms de scheidslijn: niet geleerd hebben om met mes en vork te eten.

Oud Coevorden met Bentheimer-draaibrug.
De laatste vier foto's zijn uit de collectie
van H. D. Minderhoud.

DE DERDE REACTIE

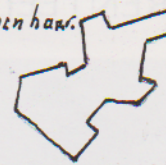
Huib D. Minderhoud

Chris van Wieren, een van onze trouwe leden uit Schoonord, reageerde naar aanleiding van mijn verhaal over de ligging van de verdwenen schans van compagniescommandant Wederspannius in de Ganseveer van september 2004 met een gedegen verhandeling. Volgens hem lag deze schans nog binnen de buitengracht van de vesting, zoals die na 1600 werd aangelegd, op de afstand van een musketschot (ongeveer 275 meter) van de voormalige Drentse Poort (D.P.) in de oude vestingwal van 1592. Ze lag ook aan de niet meer bestaande kaarsrechte weg naar Dalen, naast de huidige met een bocht verlopende Looweg. Aan het eind hiervan stond volgens Chris een molen én de galg op de zogenaamde Galgenberg. De ook in het verhaal genoemde Groeneveltschans lag naar zijn mening op de plaats van de eertijds hoger gelegen volkstuinten "op Poppenhare". Chris heeft deze locaties ingetekend op de reconstructiekaart van Corneille F. Jansen op blz. 125 van "De Monumenten van Drenthe I" uitgever Van Gorkum bv, Assen 1985, zoals hier afgedrukt.

Kijkend naar het kaartje van 1592 zijn er inderdaad opmerkelijke overeenkomsten, hoewel de tekenaar de ligging van de twee schansen t.o.v. elkaar niet juist heeft weergegeven. De door mij en Henk Mepschen aangegeven schansplaatsen aan de hand van de Hottinger atlas zouden dan op een verkeerde interpretatie van deze kaart berusten. Bovendien gingen wij uit van de vesting, zoals die bestond na de aanleg vanaf 1600. En, wist Chris, alle schansen die Maurits in 1592 op liet werpen, zijn in hetzelfde jaar weer geslecht. De door mij bedoelde schans lag dus in werkelijkheid veel dichterbij de oude vesting, om precies te zijn in het huidige gebied tussen de Biezenbrugstraat en de Paul Krugerstraat.

Wij baseerden ons voornamelijk op de Hottingeratlas uit 1792/94 en daar staan toch wel degelijk de "overblijfselen van oude retranchementen" op, wier aanwezigheid in 1818 nog door burgemeester Cassa werd bevestigd. Wat betreft deze schans, door Henk Mepschen via zijn dubbel kaartgebruik precies aangegeven, kan er maar één gevolgtrekking juist zijn. Burgemeester Cassa had gelijk. De overblijfselen waren niets anders dan de resten van de schanswerken van bisschop Bernhard van Galen, alias Bommen Berend, opgeworpen

Groenevelt schans
op de Poppenhans

eind juni 1672. Mr. A. Veenhoven verhaalde in zijn boek "Historie van Coevorden" 1969, dat een deel van de troepen van de bisschop zich legerden aan de weg tussen Dalen en Coevorden. Dat zal ongetwijfeld niet in het open veld gebeurd zijn, maar achter de "overblijfselen van oude retranchementen" inclusief de schans. Ook hier blijkt dus de overlevering de kern van de waarheid te zijn. Wie het nu nog beter weet, mag het zeggen. Bedankt Chris!

